

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

06 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Burlacu Silviu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui,

Schițco Mihail

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 31.12.2019 – 06.04.2021;

Instanța de apel: 28.04.2021 – 10.11.2021;

Instanța de recurs: 12.01.2022 – 06.06.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 06 aprilie 2021, pronunțată în urma examinării cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Schițco Mihail, a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal și în baza acestei legi, cu aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i-a fost numită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis, iar prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, pedeapsa cu închisoarea aplicată în privința ultimului a fost suspendată condiționat, pe un termen de probă de 4 (patru) ani.

În conformitate cu art. 78 alin. (2) Cod penal, a fost înlăturată pedeapsa complementară - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de Cășlaru Oleg, fiind încasat din contul lui Schițco Mihail Foma în beneficiul lui Cășlaru Oleg:

- parțial prejudiciul material în mărime de 4 100,71 (patru mii o sută lei și 71 bani) lei, în rest prejudiciul material neîncasat până la suma de 31 275,65 (treizeci și una mii două sute șaptezeci și cinci lei și 65 bani) lei RM, ce constituie suma de 27 1 74,94 (douăzeci și șapte mii una sută șaptezeci și patru lei și 94

bani) lei RM s-a respins ca neîntemeiat;

- prejudiciul biologic în mărime de 500 000,00 (cinci sute mii) lei;
- parțial prejudiciul moral în mărime de 300 000,00 (trei sute mii) lei, în rest prejudiciul moral neîncasat până la suma de 500 000,00 (cinci sute mii) lei RM, ce constituie suma de 200 000,00 (două sute mii) lei, s-a respins ca neîntemeiat;
- cheltuielile judiciare în mărime de 6 000,00 (șase mii) lei, pentru serviciile de asistență juridică.

Au fost respinse solicitările lui Cășlaru Oleg privind încasarea prejudiciului material și cheltuielilor de judecată din contul CA „Asterra Grup” SA ca neîntemeiate.

A fost respinsă solicitarea lui Cășlaru Oleg privind aplicarea sechestrului ca măsură asiguratorie asupra întregului patrimoniu al lui Schițco Mihail ca neîntemeiată.

A fost încasat de la Schițco Mihail în beneficiul statului cheltuielile judiciare în mărime de 320,00 (trei sute douăzeci) lei, pentru efectuarea expertizei judiciare (medico-legală) nr. 201902D2635 din 09.12.2019.

A fost dispusă păstrarea în continuare la materialele cauzei penale a mijloacelor materiale de probă - nota informativă a rezultatului analizei sângelui la alcool nr. 2267 din 07.08.2019, întocmit pe numele cet. Cheptene Mihaela a.n. xxxx, recunoscut în calitate de mijloc material de probă și anexat la materialele cauzei penale prin Ordonanța din 30.09.2019, și procesul-verbal al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei cu nr. 6167 din 23.07.2019, recunoscut în calitate de mijloc material de probă și anexat la materialele cauzei penale prin Ordonanța din 13.09.2019.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Prin sentința nominalizată prima instanță a reținut că inculpatul Schițco Mihail, la data de 23.07.2019 aproximativ la orele 07:50, fiind treaz, cu permis de conducere valabil categoriei mijlocului de transport pe care-l conducea, se deplasa cu automobilul de model „Volkswagen” cu n/î XXX XXX pe str. Uzinelor mun. Chișinău, din direcția str. Lunca Bîcului spre str. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău. În timpul deplasării, ajungând în preajma edificiului nr. 4/1 de pe str. Uzinelor, mun. Chișinău, conducătorul auto Schițco Mihail, nu a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizau condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare al traficului rutier, de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație și a modalității de conducere a vehiculului prin ce a încălcat cerințele art. 22 din Legea nr. 131- XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier, care în alin. (4) stipulează că: „Participanții la trafic sunt obligați să manifeste un comportament care să asigure fluenta și siguranța traficului, să nu periclitizeze siguranța unor alți participanți la trafic”.

De asemenea, Schițco Mihail nu a apreciat corect situația reală de pe partea carosabilă pe care se deplasa cu vehiculul său la momentul respectiv și ignorând cerințele punctului 11 lit. f) a Regulamentului Circulației Rutiere potrivit căruia „Conducătorul de vehicul, este obligat, la trecerile pentru pietoni cu circulația nederijată să cedeze trecerea pietonilor aflați în traversarea drumului pe partea carosabilului în direcția de mers a vehiculului”, fiind sub incidența indicatoarelor rutiere 5.50.1 și 5.50.2 „Trecere nederijată pentru pietoni”, ajungând la trecerea pentru pietoni semnalizată prin marcajul rutier corespunzător, a încălcat prevederile pct. 45.1) și 45.2) al Regulamentului Circulației Rutiere care prevede că „Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere ce i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, d) situația rutieră. 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului.”, precum și pct. 3 al Capitolului 1 „Dispoziții Generale” al Regulamentului Circulației Rutiere care stipulează că „Participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente.”

Așadar, continuându-și deplasarea, Schițco Mihail a comis tamponarea pietonului Cheptene Mihaela, care traversa partea carosabilă a str. Uzinelor, mun. Chișinău, din dreapta spre stânga, relativ deplasării automobilului, la trecerea de pietoni. În rezultatul accidentului rutier, conform Raportului de expertiză judiciară (medico-legală) nr. 201902D2635 din 09.12.2019, cet. Cheptene Mihaela a.n. xxxx, i-au fost cauzate vătămări corporale manifestate prin: Traumatism cranio-cerebral deschis, manifestat prin contuzie cerebrală gravă; Fractura cominutivă osului temporal stâng; Hematom subdural în regiunea fronto-temporo-parietală dreapta; Compresia ventriculului lateral drept cu deplasarea structurilor mediane; Hemoragie subdurala traumatică; Otoragie pe stânga, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur sau la lovire de asemenea obiect, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă.

3. Nefiind de acord cu sentința procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Artur Lupașcu, avocatul Barașianț Mariana în interesele reprezentantului părții vătămate, Cășlaru Oleg și avocatul Burlacu Silviu în interesele inculpatului Schițco Mihail au declarat

apel.

3.1 Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Artur Lupașcu, prin apelul declarat a solicitat casarea parțială a sentinței, pronunțarea unei hotărâri noi potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Schițco Mihail să fie stabilită, în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, prin aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, pedeapsa cu închisoare pe un termen de 4 ani 8 luni, cu executarea acesteia în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. Admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de către partea civilă Oleg Cășlaru. În rest sentința să fie menținută fără modificări.

În motivarea apelului declarat a invocat că sentința instanței de fond este neîntemeiată în partea stabilirii pedepsei principale și neaplicarea pedepsei complementare.

Partea acuzării consideră că prima instanță nu și-a motivat soluția la individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului Schițco Mihail și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținând o poziție eronată în ce privește aplicarea față de ultimul a unei pedepse blânde, cu aplicarea dispoziției art. 90 Cod penal. Discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii nemotivate în privința aplicării pedepsei blânde cu închisoare și cu suspendarea condiționată parțială a executării pedepsei cu închisoare stabilită inculpatului Schițco Mihail.

La aplicarea pedepsei penale, instanța de fond nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute la art. 75 Cod penal, și nu a analizat dacă aceasta din urmă este în măsură să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal.

De asemenea, instanța de judecată urma să țină seama de normele generale prevăzute în art. 62-71 Cod penal, precum și de termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Consideră că reieșind din soluția adoptată de instanța de fond, se constată că, la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului Schițco Mihail, instanța nu a avut în vedere scopul și criteriile de individualizare a acesteia, nu au ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, per ansamblu, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării ei.

Partea acuzării apreciază că, modalitatea de executare aleasă în privința inculpatului, este în acord cu principiul proporționalității având în vedere fapta comisă și urmările excepțional de grave produse, însă neîntemeiat a suspendat condiționat pedeapsa cu închisoare stabilită inculpatului. Or, inculpatul Schițco Mihail, conducând mijlocul de transport, care este o sursă de pericol sporit,

ignorând prevederile Regulamentului Circulației Rutiere, a comis tamponarea pietonului Cheptene Mihaela, la trecerea pentru pietoni, ca urmare a pus în pericol viața pietonului Cheptene Mihaela, provocându-i vătămări corporale grave și urmări grave, transformând o persoană sănătoasă, tânără de 20 ani, într-o persoană inaptă de muncă, de a merge și de a vorbi, dependentă de îngrijirea unei alte persoane și de tratamente costisitoare pentru a recupera sănătatea.

Iar prin neaplicarea pedepsei complimentare, instanța nu a luat în considerare și atitudinea inculpatului aferent infracțiunii comise, care după săvârșirea infracțiunii, a oferit mamei părții vătămate - Cheptene Maria în calitate de ajutor material o sumă simbolică de 6 500 lei, cheltuieli mizere pentru îngrijiri medicale ale victimei, pe lângă cheltuielile care a suportat partea civilă Cășlaru Oleg. Ajutorul material a fost oferit de inculpat peste 2 luni, din momentul internării victimei în spital, cu un șir de traumatisme cranio-cerebrale, aflată în comă și ulterior în stare vegetativă.

3.2 Avocatul Barașianț Mariana în interesele reprezentantului părții vătămate Cășlaru Oleg, prin apelul declarat a solicitat casarea parțială a sentinței, aplicarea în privința inculpatului Schițco Mihail, a pedepsei complimentare sub formă de anularea dreptului de a conduce mijloace de transport în limitele prevăzute de lege, și încasarea din contul acestuia în beneficiul părții civile, reprezentat al părții vătămate, Cășlaru Oleg, prejudiciul moral integral în sumă de 500 000 lei, restul dispozițiilor sentinței să fie menținute.

În motivarea apelului declarat indică că sentința din 06.04.2021, în partea ce ține de înlăturarea pedepsei complementare și încasarea parțială prejudiciului moral, este posibil a fi casată, iar în partea ce ține de stabilirea pedepsei, încasarea prejudiciului material și biologic, urmează a fi menținută.

Cauza a fost judecată în baza probelor administrate la urmărirea penală, și în această situație se aplică pedeapsa redusă, în baza art. 364¹ Cod de procedura penală, astfel recunoașterea vinovăției nu poate fi considerată ca circumstanță care atenuază răspunderea inculpatului Schițco Mihail, faptul dat potrivit avocatului, ar însemna că aceleași situații de drept i se acordă o dublă valență juridică.

Totodată, consideră, că ținând cont de circumstanțele cauzei, de faptul că inculpatul Schițco Mihail, a recunoscut vina în comiterea faptei imputate și a scris cerere de examinare a cauzei în procedură simplificată, a dat declarații, instanța de fond corect și echitabil a stabilit pedeapsa sub forma de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani cu aplicarea art. 90 Cod penal și stabilirea termenului de probă de 4 (patru) ani. Însă a fost lăsat fără apreciere faptul că Schițco Mihail a recuperat doar parțial prejudiciul material, că victima Cheptene Mihaela a fost tamponată la trecerea de pietoni, precum și că pedeapsa prea blândă are ca consecință crearea unui sentiment de dispreț față de aceasta și nu

este suficientă pentru atingerea scopului de reeducare a inculpatului, precum și pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Consideră că, în speță nu există premise pentru înlăturarea pedepsei complementare și scopul pedepsei, inclusiv cel de restabilire a echității sociale, va fi atins doar prin aplicarea pedepsei complementare de anulare a dreptului de a conduce mijloace de transport.

Referitor la respingerea parțială a acțiunii civile, în partea diminuării sumei solicitate cu titlu de prejudiciul moral, indică concluziile Raportului de expertiză judiciară (medico-legală) nr. 201902D2635 din 09.12.2019, efectuat de Centrul de Medicină Legală a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al RM (f.d. 60 - 63), totodată menționând că victima accidentului rutier din 23.07.2019, Cheptene Mihaela, în urma vătămării corporale grave provocate prin tamponarea acesteia de autovehiculul condus de inculpatul Schițco Mihail, s-a aflat la tratament staționar în IMSP Institutul de Medicină Urgentă, în cadrul tratamentului administrat în instituția medicală, Cheptene Mihaela a suferit 4 (patru) intervenții chirurgicale.

După externarea din instituția medicală, Cheptene Mihaela se află la tratament ambulatoriu, fiind asistată și îngrijită de către mama sa, Cheptene Maria, întrucât victima accidentului rutier din 23.07.2019 provocat de Schițco Mihail este practic imobilizată, nu poate independent să-și dirijeze mișcările corpului, nu poate merge independent, nu poate să vorbească și nu poate să-și deservească desinestător necesitățile vitale, primind hrană doar cu ajutorul îngrijitorului, fiind incertă speranța de viață, fiind dependentă întru tot de asistența unei persoane îngrijitoare care la moment este mama sa.

La moment Cheptene Mihaela victima accidentului rutier necesită un set complex de proceduri de recuperare, cum ar fi kinetoterapia curativă (pentru a oferi posibilitate să se învețe din nou a merge), asistența medicului logoped (este necesar să învețe din nou a vorbi).

Toate cheltuielile legate de îngrijirea victimei Cheptene Mihaela și tratamentul acesteia este și a fost suportat exclusiv de către fratele său Cășlaru Oleg, fapt ce a condiționat ca partea civilă să solicite încasarea din contul inculpatului, prejudiciu moral în sumă de 500.000 (cinci sute mii) lei, prejudiciu care rezultă din starea de stres a întregii familii și prejudiciul adus sănătății victimei.

3.3 Avocatul Burlacu Silviu în interesele inculpatului Schițco Mihail prin apelul declarat a solicitat casarea parțială a sentinței, din motivul netemeinicii acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să se dispună aplicarea în privința inculpatului Schițco Mihail, a unei pedepse minime sub formă de închisoare, fără anulare a dreptului de a conduce mijloace de transport, cu aplicare prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, art. 90 și 78 alin. (2) Cod penal,

reevaluarea cu reducerea substanțială a sumelor (prejudiciul biologic în mărime de 500 000 lei și prejudiciul moral în mărime de 300 000 lei) în dependență de suferințele pricinuite, capacitatea financiară a inculpatului și circumstanțele concrete ale cazului.

În motivarea celor solicitate a indicat că cauza penală a fost examinată în procedură simplificată, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală.

Criticile apărării se referă în principiu sub aspectul pedepsei aplicate inculpatului prin sentința primei instanțe, apreciind-o drept prea aspră.

În sensul dat a invocat aspectele teoretice referitor la individualizarea și aplicarea pedepsei penale, cât și criteriile de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal.

Tangent speței, a subliniat că circumstanțe ce atenuază răspunderea penală, conform art. 76 Cod penal, în privința inculpatului au fost stabilite, căința sinceră, comiterea pentru prima dată a unei infracțiuni, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, comportamentul inculpatului imediat după comiterea faptei cât și pe parcursul întregului proces judiciar, circumstanțe ce agravează răspunderea penală, conform art. 77 Cod penal, în privința inculpatului, nu au fost stabilite. Temeiuri pentru liberarea de răspundere penală a învinuitului, conform prevederilor art. 53 Cod penal nu au fost constatate.

Apărarea consideră că la stabilirea pedepsei în privința inculpatului Schițco Mihail, instanța a pornit de la considerentul că, ultimul urmează a conștientizeze scopul legii penale expus în art. 2 Cod penal, aplicând însă o pedeapsă exagerat de aspră.

Materialele caracterizante în privința inculpatului denotă faptul că la evidența medicului narcolog nu se află, la evidența medicului psihiatru nu se află, potrivit revendicării anterior nu a fost atras la răspundere penală sau în privința sa nu au fost intentate careva cauze penale.

Un alt aspect suspus criticii este și quantumul prejudiciului pe care instanța l-a obligat spre achitare și anume: prejudiciul biologic în mărime de 500 000,00 (cinci sute mii) lei și prejudiciul moral în mărime de 300 000,00 (trei sute mii) lei.

Având în vedere circumstanțele cauzei, ținând cont de criteriile de determinare a mărimii prejudiciului moral prevăzute la art. 2037 Cod civil, art. 219 Cod de procedură penală, consideră că instanța urma să ajungă la concluzia de a admite acțiunea civilă înaintată în partea reparării prejudiciului moral, cu încasarea din contul inculpatului a sumei de maxim 100 000 lei, care potrivit apărării va constitui o satisfacție echitabilă ca urmare a suferințelor provocate de acțiunile inculpatului. Totodată, însăși condamnarea lui Schițco Maihil ar trebui să fie deja o satisfacție echitabilă pentru partea vătămată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2021 au fost respinse ca nefondate apelurile avocatului Mariana Barașianț în interesele reprezentantului părții vătămate Cășlaru Oleg și cel a avocatului Burlacu Silviu în interesele inculpatului Schițco Mihail, fiind admis, din alte motive, apelul procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Artur Lupașco, casată parțial sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 06 aprilie 2021, în partea pedepsei complimentare, și pronunță în această parte o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost anulat în privința lui Schițco Mihail dreptul de a conduce mijloace de transport.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

4.1 Instanța de apel urmare a examinării probatoriului administrat prin prisma art. 101 Cod de procedură penală și a argumentelor invocate a constatat că instanța de fond a ajuns la concluzia că vina inculpatului Schițco Mihail este dovedită pe deplin, ultimul este vinovat de încălcarea regulilor de securitate a circulației de către o persoană care conducea mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență, leziuni corporale grave și acțiuni ce se califică conform art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Colegiul penal a reținut că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului, cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, nu a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce condiționează concluzia că, instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Instanța de apel a stabilit că vina inculpatului se demonstrează prin materialele dosarului precum: procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 23.07.2019 (f.d. 11-22, v. I), raportul de expertiză judiciară medico-legală nr. 201902D2635 din 09.12.2019 (f.d. 60-63, v. I) și procesul-verbal al examinării medicale de constare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei cu nr. 6167 din 23.07.2019, potrivit căruia Schițco Mihail era treaz (f.d. 77, 78 v. I). Alte materiale ale cauzei.

Dat fiind că sentința instanței de fond, a fost contestată numai în partea individualizării pedepsei, în privința pedepsei complimentare și în partea laturii civile, instanța de apel a reținut că la numirea tipului și măsurii de pedeapsă inculpatului Schițco Mihail instanța a reiterat prevederile art. 6, 7, 61, 75 – 78 Cod penal și le-a aplicat corespunzător.

Instanța de apel, la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează

răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

S-a conchis că circumstanțe care atenuează răspunderea inculpatului Schițco Mihail, conform art. 76 Cod penal, au fost stabilite - recunoașterea vinovăției și repararea benevolă a pagubei pricinuite, iar circumstanțe ce agravează vina inculpatului Schițco Mihail, conform art. 77 Cod penal nu au fost stabilite.

Instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, imputat inculpatului, care prevede pedeapsa cu închisoare de la 3 la 7 ani cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport și prevederile art. 90 alin. (1) și (2) Cod penal. Totodată, având în vedere termenul pedepsei cu închisoarea stabilit inculpatului Schițco Mihail, ținând cont de faptul că acesta a săvârșit infracțiunea din imprudență, se căiește sincer de cele comise, și-a recunoscut vinovăția, repară benevol prejudiciul material cauzat părții vătămate Cheptene Mihaela, anterior nu a fost tras la răspundere penală, la evidența medicului narcolog și medicului psihiatru nu se află, are doi copii minori la întreținere în vârstă de 13 și respectiv 7 ani, se caracterizează pozitiv la locul de trai (f.d. 81, 83, 85, 106-108, 127-131 Volumul I), instanța de apel a susținut concluzia instanței de fond că corectarea acestuia este posibilă prin aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării acesteia pe un termen de probă de 4 (patru) ani. Însă instanța de apel a apreciat că prima instanță neîntemeiat a dispus de a nu aplica în privința inculpatului pedeapsa complementară – anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Cu referire la pedeapsa complementară anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, instanța de apel a subliniat că în conformitate cu art. 65¹ alin. (3) Cod penal, anularea dreptului de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată de instanța de judecată, cu redobândirea ulterioară a permisului de conducere, în modul stabilit de lege.

S-a reținut că infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, astfel că pedeapsa complementară este una obligatorie și nu de alternativă, respectiv nu este un drept discreționar al instanței.

Instanța de apel nu a reținut prevederile art. 78 alin. (2) Cod penal, or, la caz, inculpatul nu a reparat integral prejudiciul, mai mult ca atât ultimul recunoscând vina a beneficiat de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, prin urmare, instanța de fond în mod eronat a aplicat prevederile art. 78 alin. (2) Cod penal neaplicând pedeapsa complementară obligatorie.

Instanța de apel a conchis că pedeapsa complementară – anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, este rațional de a fi aplicată, or,

această măsură este în concordanță cu scopul legii penale, de corectarea a inculpatului și de a preveni comiterea de noi fapte penale atât de către inculpat, cât și din partea altor persoane.

Referitor la acțiunea civilă, instanța de apel a reținut faptul că reprezentantul legal al părții vătămate Cheptene Mihaela, tot el și parte civilă - Cășlaru Oleg, în susținerea pretențiilor sale din acțiunea civilă, în partea ce ține de încasarea prejudiciului material, a anexat la materialele cauzei penale Certificatul privind mărimea salariului pentru perioada 01.01.2019-31.12.2019, eliberat pe numele lui Cheptene Mihaela de către SRL „DONTEHNOCONS”, în cadrul căreia aceasta activa în ultimele 6 luni. Potrivit acestui certificat, Cheptene Mihaela, în perioada de timp cuprinsă între lunile ianuarie 2019 - iunie 2019, a primit lunar un salariu net în mărime de 2 602,80 lei (în total 15 616,80 lei pentru 6 luni). Totodată, reprezentantul legal al părții vătămate Cheptene Mihaela, tot el și parte civilă - Cășlaru Oleg Vladimir a anexat la materialele cauzei penale și un șir de bonuri fiscale prin care se confirmă suportarea cheltuielilor în legătură cu vătămarea sănătății părții vătămate Cheptene Mihaela (tratament, alimentație, îngrijire etc.) în mărime de 15 658,85 lei (f.d. 188-192, 243-244 Volumul I).

Astfel, reieșind din cele menționate supra, Colegiul a considerat întemeiată concluzia instanței de fond de a admite parțial solicitarea reprezentantului legal al părții vătămate Cheptene Mihaela, tot el și parte civilă - Cășlaru Oleg și a încasa de la Schițco Mihail prejudiciul material în mărime de 4 100,71 lei, având în vedere faptul că din suma de 31 275,65 lei (venitul ratat în mărime de 15 616,80 lei pentru 6 luni și cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății părții vătămate în mărime de 15 658,85 lei), ultimul a restituit familiei părții vătămate Cheptene Mihaela suma de 27 174,94 lei, fapt ce se confirmă prin recipisele anexate la materialele cauzei penale (f.d. 106-108, 225-229 Volumul I).

Instanța de apel a susținut poziția instanței de fond și în partea în care instanța a respins ca fiind neîntemeiată solicitarea reprezentantului legal al părții vătămate Cheptene Mihaela, tot el și parte civilă - Cășlaru Oleg privind încasarea în mod solidar de la Schițco Mihail și CA „Asterra Grup” SA a prejudiciului material or, potrivit prevederilor legale, nu-i poate fi imputată asiguratorului CA „Asterra Grup,, SA obligația de a achita despăgubirea de asigurare sub forma prejudiciului material solicitat de către reprezentantul legal al părții vătămate Cheptene Mihaela, tot el și parte civilă - Cășlaru Oleg, or nici persoana păgubită Cheptene Mihaela, nici reprezentantul acesteia Cășlaru Oleg nu s-au adresat direct către asiguratorul CA „Asterra Grup” SA cu o cerere de despăgubire, compania de asigurări fiind astfel în imposibilitate de a deschide dosarul de daune, de a constata pagubele cauzate în urma producerii accidentului rutier și de a achita despăgubirea de asigurare în termenul prevăzut de legislația în

vigoare.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial, iar caracterul și gravitatea prejudiciului moral se apreciază de către instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 2033 Cod civil, în cazul vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, pe lângă repararea prejudiciului patrimonial și celui moral, se va plăti o despăgubire separată pentru însăși vătămare (prejudiciul biologic).

Astfel s-a conchis că, instanța de fond corect a menționat că este incontestabil faptul că în urma producerii accidentului rutier, părții vătămate Cheptene Mihaela i-au fost cauzate mai multe leziuni corporale, care prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă, precum și suferințe morale/psihice, având în vedere faptul că calitatea vieții ei nu va mai fi ca înainte, deoarece are nevoie permanent de îngrijire din partea unor persoane terțe, precum și faptul că există riscul să rămână incapabilă pentru tot restul vieții. Respectiv, s-a considerat întemeiată concluzia instanței de fond prin care a încasat la Schițco Mihail în beneficiul reprezentantului legal al părții vătămate Cheptene Mihaela, tot el și parte civilă - Cășlaru Oleg prejudiciul biologic în mărime de 500 000,00 lei și parțial prejudiciul moral în mărime de 300 000,00 lei.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Burlacu Silviu în numele inculpatului, prin care invocând incidența pct. 6) a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, au solicitat casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2021 cu dispunerea rejudecării cauzei în alt complet de judecată.

5.1 *În motivarea recursului ordinar declarat a invocat următoarele argumente:*

- decizia instanței de apel este una incompletă, deoarece nu oferă răspuns la toate motivele importante invocate în sprijinul apărării, iar nemotivarea unei hotărâri judecătorești încalcă dreptul părților la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. 1 CEDO;

- modalitatea de motivare a soluției denotă faptul că instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 414, art. 417 Cod de procedură penală și nemijlocit practicii CEDO, hotărârea instanței fiind motivată insuficient;

- instanța de apel avea obligația ca, în mod precis și explicit să întocmească corect hotărârea adoptată, adică prin analiza materiei reglementării și a jurisprudenței;

- judecând cauza penală, instanța de judecată nu a soluționat chestiuni importante precum dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea;

- instanța de apel nu a examinat în esență argumentele invocate în apelul apărării și nu s-a expus asupra probelor prezentate de apărare;

- instanțele de judecată nu au judecat cauza penală în condițiile legii.

6. În temeiul art. 431 alin. (1), pct. 1¹ Cod de procedură penală, procurorul și avocatul Barașianț Mariana în interesele reprezentantului legal al părții vătămate Cheptene Mihaela, tot el și parte civilă - Cășlaru Oleg, au prezentat referințe pe marginea recursului ordinar declarat de apărare, pledând pentru netemeinicia acestuia ca inadmisibil.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din considerentele ce succed.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, Colegiul lărgit menționează că declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât o dată exercitat produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

În susținerea acestei statuări, călăuzitoare sunt și prevederile pct. 14.7 a Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 22 din 12.12.2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel cu modificările și completările ulterioare, unde este stipulat că, în sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, *chestiunile de fapt* asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sânt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește *chestiunile de drept* pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarată în speță, aceasta este bazată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Totodată, din textul recursului Colegiul Penal lărgit atestă, că recurentul critică hotărârea instanței de apel făcând referire la lipsa unei analize efective a argumentelor apărării și nemotivarea suficientă a soluției adoptate.

Deci, statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată ca fiind întemeiate argumentele aduse în recurs cu referire la faptul, că instanța de apel a trecut superficial peste argumentele apărării, ca rezultat nu conține motive clare pe care se întemeiază soluția, limitându-se doar la formulări de ordin general, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, prin urmare aceasta fiind afectată de eroarea de drept prescrisă de pct. 6) art. 427 Cod de procedură penală.

Deși, conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător, instanța de apel a pronunțat o hotărâre motivată în termeni vagi și cu conținut ambiguu, din al cărei descriptiv nu rezultă motivele pe care se întemeiază soluția adoptată, fără a fi cercetate amănunțit și mult aspectual probele care au conturat convingerea instanței pentru a hotărî în sensul celor indicate în dispozitiv.

Așadar, analizând decizia atacată, Colegiul penal lărgit concluzionează că instanța de apel, casând hotărârea primei instanțe, prin care a fost dispusă anularea pedepsei complementare și în fapt anulând, în privința inculpatului Schițco Mihail, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, dreptul de a conduce mijloace de transport - nu a supus unei analize motivele pentru care consideră că prima instanță incorect a dispus excluderea pedepsei complementare.

Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței

de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În acest context, Colegiul atestă că decizia Curții de Apel Chișinău este contradictorie, or deși în pct. 21 al deciziei, instanța de apel reține precum că *"instanța de fond a reiterat și prevederile art. 6, 7, 61, 75 – 78 din Codul penal și le-a aplicat corespunzător "*, ulterior la pct. 44 constată că *"instanța de fond în mod eronat a aplicat prevederile art. 78 alin. (2) Cod penal"*, neaplicând pedeapsa complementară obligatorie.

Relevarea, în descriptivul deciziei atacate, a circumstanțelor potrivit cărora inculpatul Schițco Mihail nu întrunește condițiile prevăzute la art. 78 alin. (2) Cod penal, dat fiind că nu a reparat integral prejudiciu și a beneficiat de facilitățile procedurii simplificate prevăzute la art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, constituie o motivare confuză, sau aplicarea sau neaplicarea prevederilor art. 78 alin. (2) Cod penal, sunt în prim plan legate de obligativitatea sau statutul alternativ al pedepsei complementare prevăzute la sancțiunea normei penale incriminate inculpatului, și numai în cazul în care pedeapsa complementară nu este obligatorie, instanța de judecată constată prezența circumstanțelor atenuante la săvârșirea infracțiunii. Pedeapsa complementară obligatorie poate fi înlăturată numai în condițiile art. 79 alin. (1) Cod penal.

Colegiul penal lărgit notează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. În acest sens se reține că hotărârea pronunțată de o instanță trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile aflate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate criticile esențiale formulate de părți.

Tot aici Colegiul atestă că, în descriptivul deciziei, instanța de apel s-a rezumat la examinarea modalității de examinare a probelor de către instanța de fond și nu a purces la examinarea în esență a celor invocate de apelant, nu a examinat probele anexate și prezentate de acesta, astfel nu s-a expus nicidecum asupra motivelor invocate în apel.

Mai mult, verificând conținutul hotărârii contestate, Colegiul Penal lărgit notează că potrivit art. 24 alin. (3), 101 alin. (1), (4), 314, 315, 336 alin. (3) pct. 6) 384 alin. (3), (4), 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță; procesul-verbal al ședinței de judecată trebuie să cuprindă consemnarea tuturor acțiunilor instanței în ordinea în care ele s-au desfășurat, documentele și alte probe care au fost cercetate în ședința de judecată; instanța de judecată este obligată, în cursul judecării cauzei, să cerceteze nemijlocit, sub toate aspectele, probele administrate; părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind învestite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor, instanța

de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură; sentința instanței de judecată trebuie să fie legală; instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată; fiecare probă urmează să fie apreciată din punctul de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punctul de vedere al coroborării lor.

Procesul verbal al ședinței de judecată în apel trebuie să cuprindă în mod obligatoriu toate elementele indicate la art. 336 alin. (3) Cod de procedură penală, precum și reflectarea autentică a cererilor formulate de părți și a luărilor de cuvânt, în special în care se conține solicitarea privind reaprecierea probelor și, după caz, elucidarea activităților privind efectuarea administrării și cercetării probelor noi și/sau cercetării suplimentare a probelor administrate de prima instanță, pe care se întemeiază concluziile instanței de apel. Lipsa acestor mențiuni echivalează cu concluzia că, instanța de apel n-a judecat apelul conform procedurii stabilite de lege, fapt ce denotă încălcarea gravă a drepturilor persoanei la un proces echitabil.

Astfel, potrivit textului deciziei contestate raportat la cele invocate supra, Colegiul reține că, instanța de apel face referire la "*procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 23.07.2019 (f.d. 11-22, v. I), raportul de expertiză judiciară medico-legală nr. 201902D2635 din 09.12.2019 (f.d. 60-63, v. I) și procesul-verbal al examinării medicale de constare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei cu nr. 6167 din 23.07.2019 (f.d. 77, 78 v. I). Alte materiale ale cauzei*, însă, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată acestea nu au fost verificate prin citire în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Nu au fost consemnate declarațiile reprezentantului legal al părții vătămate Cheptene Mihaela, tot el și parte civilă - Cășlaru Oleg, din cadrul urmăririi penale, la pct. 17 al deciziei atacate consemnându-se contradictoriu că în instanța de apel a susținut declarațiile făcute la urmărirea penală și instanța de fond.

Colegiul penal lărgit, statuează că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85). De asemenea, în hotărârea CtEDO în cauza Helle împotriva Finlandei, 19 decembrie 1997, pct. 60, se reține că noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Colegiul penal lărgit notează, că pentru a respecta aceste practici, instanța de apel urmează să dea răspunsuri argumentate în hotărâre asupra motivelor decisive invocate de apelanți, prin prisma criticilor invocate de părți, care în

viziunea lor ar putea afecta într-o măsură oarecare legalitatea soluției adoptate la caz.

Din considerentele expuse, se conchide că, în prezenta speță și-au găsit confirmare temeiurile pentru recurs invocate de către avocat, ceea ce duce la casarea totală a deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Burlacu Silviu în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Schițco Mihail xxxx* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată este pronunțată la **28 iulie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion